

ВИСНОВОК

щодо проекту Закону про Державний бюджет України на 2025 рік
(реєстр. № 12000 від 14 вересня 2024 року)

За дорученням Голови Верховної Ради України від 14 вересня 2024 року Комітет з питань правової політики розглянув на своєму засіданні 27 вересня 2024 року (протокол № 170) поданий Кабінетом Міністрів України проект Закону про Державний бюджет України на 2025 рік (реєстр. № 12000 від 14 вересня 2024 року) та пропозиції органів державної і судової влади щодо потреб фінансового забезпечення у 2025 році.

Конституцією України встановлено, що конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані (частина друга статті 22). Відповідно до частини першої статті 130 Конституції України держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів. У Державному бюджеті України окремо визначаються видатки на утримання судів з урахуванням пропозицій Вищої ради правосуддя.

Пунктами 7 та 8 частини п'ятої, частиною сьомою статті 48 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон) визначено, що незалежність судді забезпечується окремим порядком фінансування та організаційного забезпечення діяльності судів, установленим законом і належним матеріальним та соціальним забезпеченням судді. При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу визначених Конституцією України та законом гарантій незалежності судді.

Відповідно до частин першої та другої статті 146 Закону держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів відповідно до Конституції України. Забезпечення функціонування судової влади передбачає: окреме визначення у Державному бюджеті України видатків на утримання судів не нижче рівня, що забезпечує можливість повного і незалежного здійснення правосуддя відповідно до закону; законодавче гарантування повного і своєчасного фінансування судів; гарантування достатнього рівня соціального забезпечення суддів.

У своєму Рішенні від 24 червня 1999 року № 6-рп/99 (справа про фінансування судів) Конституційний Суд України звертає увагу на те, що однією з конституційних гарантій незалежності суддів є особливий порядок фінансування судів, а важливим механізмом їх забезпечення є встановлений частиною першою статті 130 Конституції України обов'язок держави забезпечувати фінансування та належні умови для функціонування судів і

діяльності суддів. Централізований порядок фінансування судових органів з Державного бюджету України в обсягах, які мають забезпечувати належні економічні умови для повного і незалежного здійснення правосуддя, фінансування потреб судів має обмежити будь-який вплив на суд і спрямований на гарантування судової діяльності на основі принципів і приписів Конституції України (абзац третій пункту 2 мотивувальної частини Рішення).

Члени Комітету звертають увагу, що Комітет, розглядаючи проекти законів про державний бюджет України, проекти бюджетних декларацій неодноразово висловлював позицію, що у визначенні розміру прожиткового мінімуму, який застосовується для визначення базового розміру посадового окладу судді, посадових окладів працівників інших державних органів, оплата праці яких регулюється спеціальними законами, має бути використаний уніфікований (єдиний) і недискримінаційний підхід для всіх зазначених категорій осіб.

Члени Комітету звертають увагу на те, що пунктом 3 розділу «Прикінцеві положення» проекту Закону про Державний бюджет України на 2025 рік пропонується зупинити на 2025 рік дію окремих положень Закону України «Про судову експертизу» (щодо розміру посадових окладів судових експертів) та Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (щодо збільшення розміру посадових окладів інших працівників апарату суду на відповідний коефіцієнт пропорційно посадовим окладам працівників, посади яких віднесені до попередньої за умовами оплати праці посади державної служби в такому суді з урахуванням юрисдикцій державних органів, в частині розмірів посадових окладів працівників Державної судової адміністрації України та центрального органу управління Служби судової охорони, щодо порядку затвердження схеми посадових окладів із визначенням коефіцієнтів для державних службовців судів, органів та установ системи правосуддя за поданням Державної судової адміністрації України).

У Рішенні Конституційного Суду України від 09 липня 2007 року № 6-рп/2007 (справа про соціальні гарантії громадян) Конституційний Суд України встановив, що зі змісту положень Конституції України та Бюджетного кодексу України вбачається, що закон про Державний бюджет України як правовий акт має особливий предмет регулювання, відмінний від інших законів України – він стосується виключно встановлення доходів та видатків держави на загальносуспільні потреби, тому цим законом не можуть вноситися зміни, зупинятися дія чинних законів України, а також встановлюватися інше (додаткове) правове регулювання відносин, що є предметом інших законів України.

8 серпня 2024 року Комітет розглянув на своєму засіданні питання віднесення окремих судів до державних органів, юрисдикція яких поширюється на всю територію України, та з огляду на специфіку справ, що розглядаються

судами, їх суб'єктний склад, Комітет дійшов висновку, що юрисдикція (підсудність) окремих місцевих та апеляційних судів поширюється на всю територію України, тому виникає необхідність перегляду класифікації посад державної служби для працівників апаратів судів.

Також члени Комітету звертають увагу на те, що пунктом 10 розділу «Прикінцеві положення» проекту Закону про Державний бюджет України на 2025 рік пропонується встановити, що у 2025 році оплата праці державних службовців здійснюється на основі класифікації посад, з урахуванням класифікації посад, проведеної у 2024 році, крім державних органів, зазначених у пунктах 15 та 16 цього розділу та частині сьомій статті 50 Закону України «Про державну службу».

Пунктом 17 розділу «Прикінцеві положення» проекту Закону про Державний бюджет України на 2025 рік пропонується установити, що у 2025 році оплата праці державних службовців органів сектору безпеки і оборони (крім Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ України), обласних та окружних прокуратур, а також центрального органу виконавчої влади, фінансування адміністративних витрат якого здійснюється за рахунок надходжень від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, здійснюється на основі класифікації посад за окремою схемою посадових окладів, затвердженою Кабінетом Міністрів України.

Частиною шостою статті 150 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» передбачено, що схема посадових окладів із визначенням коефіцієнтів для державних службовців судів, органів та установ системи правосуддя затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням Державної судової адміністрації України.

З огляду на викладене члени Комітету вважають, що у 2025 році оплату праці державних службовців судів, органів та установ системи правосуддя необхідно здійснювати на основі класифікації посад за окремою схемою посадових окладів, затвердженою Кабінетом Міністрів України за поданням Державної судової адміністрації України.

Комітет з питань правової політики 16 вересня 2024 року звернувся до головних розпорядників бюджетних коштів, а також до Ради суддів України, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Служби судової охорони, Національної школи суддів з проханням надати свої зауваження до законопроекту про Держбюджет на 2025 рік та пропозиції до його додатків.

До Комітету надійшли пропозиції від Державної судової адміністрації України, Конституційного Суду України, Вищого антикорупційного суду, Вищого суду з питань інтелектуальної власності, Вищої ради правосуддя та окремо від головного розпорядника від Служби судової охорони, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Національної школи суддів України.

Верховний Суд та Міністерство юстиції України проінформували Комітет про відсутність пропозицій до законопроекту.

З огляду на зазначене, загальна додаткова потреба головних розпорядників бюджетних коштів у 2025 році становить 14 997 807,4 тис. грн.:

Найменування головного розпорядника	Додаткова потреба (тис. грн.)
Конституційний Суд України	71 408,6
Вищий антикорупційний суд	265 623,7
Вищий суд з питань інтелектуальної власності	385 151,9
Вища рада правосуддя	107 309,6
Державна судова адміністрація України	14 168 313,6

При цьому, Служба судової охорони зазначає про потребу у додаткових 2 986 600,4 тис. грн. (556 421,9 тис. грн. критично необхідних видатків) для забезпечення своєї діяльності та 1 355 032,0 тис. грн. на виконання рішень судів, Вища кваліфікаційна комісія суддів України – у 74 094,0 тис. грн., а Національна школа суддів – у 12 248,6 тис. грн.

Заслухавши на засіданні Комітету представників головних розпорядників бюджетних коштів щодо додаткових потреб у фінансуванні та представників Міністерства фінансів України відповідно до частини першої статті 156 Регламенту Верховної Ради України, обговоривши положення проекту Закону України про Державний бюджет України на 2025 рік Комітет вирішив:

1. Запропонувати Комітету з питань бюджету у проекті Закону України про Державний бюджет України на 2025 рік (реєстр. № 12000):

1) у статті 7 використати уніфікований (єдиний) і недискримінаційний підхід у визначенні розміру прожиткового мінімуму, який застосовується для визначення базового розміру посадового окладу судді, посадових окладів працівників інших державних органів, оплата праці яких регулюється спеціальними законами, для всіх зазначених категорій осіб;

2) у розділі «Прикінцеві положення»:

а) пункт 3 виключити;

б) у пункті 11:

абзац четвертий підпункту 1 після слів «центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, юрисдикція яких поширюється на територію Автономної Республіки Крим, однієї або кількох областей, міст Києва та Севастополя» доповнити словами «місцеві та апеляційні суди, юрисдикція яких поширюється на територію Автономної Республіки Крим, однієї або кількох областей, міст Києва та Севастополя»;

підпункт 2 після слів «центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, юрисдикція яких поширюється на територію одного або кількох районів, районів у містах, міст обласного значення» доповнити словами «місцеві суди, юрисдикція яких поширюється на територію одного або декількох районів, районів у містах, міст обласного значення»;

в) доповнити пунктом 17¹ такого змісту:

«17¹. Установити, що у 2025 році оплата праці державних службовців судів, органів та установ системи правосуддя здійснюється на основі класифікації посад за окремою схемою посадових окладів, затвердженою Кабінетом Міністрів України за поданням Державної судової адміністрації України».

2. Підтримати пропозиції, надіслані органами державної та судової влади, до проекту Закону про Державний бюджет України на 2025 рік, та рекомендувати Комітету з питань бюджету збільшити передбачені у додатку № 1 видатки в розмірі 14 997 807,4 тис. грн. (для Конституційного Суду України, Вищого антикорупційного суду, Вищого суду з питань інтелектуальної власності, Вищої ради правосуддя, Державної судової адміністрації України) та передбачені у додатку № 2 видатки у розмірі 3 072 943,0 тис. грн. для органів та установ, які фінансуються Державною судовою адміністрацією України (Служба судової охорони, Вища кваліфікаційна комісія суддів України, Національна школа суддів України) (додаються).

3. Надіслати до Комітету з питань бюджету пропозиції органів державної влади, органів та установ судової влади пропозиції щодо збільшення фінансового забезпечення у 2025 році (додаються).

4. Представниками від Комітету з питань правової політики на засіданні Комітету з питань бюджету визначити Голову Комітету Маслова Д.М., заступника Голови Комітету Павліша П.В. та керівника робочої групи з питання забезпечення належного фінансування судової влади в Україні, члена Комітету Демченка О.С.

Голова Комітету

Д.В. МАСЛОВ

